

فصل ۲۳

حساب های استان

مقدمه

همان‌طور که سیستم حساب‌های ملی، چارچوب حسابداری جامع و منسجمی برای تنظیم و ارائه‌ی داده‌های اقتصادی کشور به دست می‌دهد، حساب‌های منطقه‌ای نیز همین چارچوب را در سطح مناطق عرضه می‌کند. تهیه و در دست داشتن چنین حساب‌هایی به مطالعه و شناخت برخی پتانسیل‌های موجود در مناطق مختلف کمک کرده و امکان هر نوع سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری اقتصادی و یا برنامه‌ریزی منطقه‌ای را ممکن می‌سازد. نقش شایان توجه این حساب‌ها در برنامه‌ریزی‌های منطقه‌ای به گونه‌ای است که تحقق اهداف این برنامه‌ریزی‌ها بدون استفاده از یافته‌های مزبور امکان‌پذیر نیست.

با استفاده از این آمارها می‌توان مناطقی را که نیاز به حمایت دارند شناسایی کرده و میزان نابرابری‌ها را اندازه‌گیری نمود. ضمن این که مدیریت علمی و پیشرفته در هر سطح جغرافیایی نیازمند اطلاعات دقیق و مفصل است.

در تهیه‌ی حساب‌های منطقه‌ای، تنظیم حساب تولید که اولین حساب و مهم‌ترین آنها می‌باشد به عنوان اولین هدف در نظر گرفته شده است. هدف کلی حساب تولید، محاسبه‌ی تولید ناخالص داخلی منطقه به منظور استفاده در برنامه‌ریزی‌های اجتماعی و اقتصادی منطقه است.

جمع‌آوری حساب تولید استان گلستان در سال ۱۳۷۹، از ابتدای سال ۱۳۸۰ و با برگزاری سمینارهای تخصصی متعدد به منظور معرفی مفاهیم حساب تولید و بررسی بهترین روش‌های جمع‌آوری اطلاعات آغاز گردید. در فرآیند تهیه‌ی حساب تولید استان گلستان ۲۰ نفر از کارشناسان معاونت برنامه‌ریزی استانداری و بالغ بر ۱۰۰ نفر از کارشناسان سایر دستگاه‌های اجرایی استان مشارکت داشتند.

آمار و ارقام به دست آمده از این فرایند در گروه تهیه‌ی حساب‌های منطقه‌ای و تحقیقات آماری معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان گلستان مورد پالایش قرار گرفت و بعد از محاسبه‌ی حساب تولید هر رشته فعالیت براساس سیستم بین‌المللی SNA93، گزارش مقدماتی آن رشته فعالیت تهیه شد. در این گزارش‌ها ضمن تعریف دقیق مفاهیم و انطباق روش‌ها با استانداردهای لازم؛ ارزش افزوده، ستانده و مصارف واسطه هر رشته فعالیت مورد محاسبه قرار گرفت.

مضافاً این که در طرح‌های آماری موردی، روش جمع‌آوری اطلاعات جامعه‌ی آماری و حجم نمونه بیان گردید.

لازم به ذکر است به دلیل تغییر چارچوب کارگاهی طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر و بازنگری سری زمانی مربوط به آن و در نتیجه بازنگری رشته فعالیت‌های مرتبط با صنعت، اطلاعات حساب‌های منطقه‌ای سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ تجدید نظر شده است. همچنین اطلاعات حساب‌های منطقه‌ای سال ۱۳۹۶ نیز به علت تأخیر در انتشار طرح آمارگیری کارگاه‌های صنعتی و به تبع آن برخی رشته فعالیت‌ها، با تأخیر مواجه گردیده است."

تعاریف و مفاهیم

ستانده: ستانده‌ی هر واحد تولیدی، مجموع کالاها و خدماتی است که در آن واحد تولید می‌شود و برای استفاده در دسترس قرار می‌گیرد.

ستانده‌ی کالاها و خدمات به سه دسته تقسیم می‌شود: ستانده‌ی بازاری، ستانده‌ی تولید شده برای خودمصرفی نهایی، ستانده‌ی غیربازاری.

مصرف واسطه: مصرف واسطه عبارت از ارزش کالاها و خدماتی است که به صورت داده‌های یک فرآیند تولید در آن فرآیند مصرف می‌شوند، به استثنای دارائی‌های ثابت.

مصرف سرمایه‌ی ثابت: مصرف سرمایه‌ی ثابت عبارت از کاهش ارزش جاری موجودی دارایی‌های ثابت است که در اثر از بین رفتن فیزیکی، از مد افتادگی عادی و حوادث معمولی در دارایی‌های تحت مالکیت و مورد استفاده‌ی یک تولیدکننده در یک دوره‌ی حسابداری پدید می‌آید.

ارزش افزوده: تفاوت بین ارزش ستانده و مصرف واسطه در هر فعالیت اقتصادی را ارزش افزوده‌ی ناخالص می‌گویند که پس از کسر مصرف سرمایه‌ی ثابت از ارزش افزوده‌ی ناخالص، ارزش افزوده‌ی خالص به دست می‌آید.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۳۹۵ محصول ناخالص داخلی استان به قیمت بازار مبلغ ۱۹۲۷۲۶/۴ میلیارد ریال بوده است که نسبت به سال قبل دارای رشد افزایشی معادل ۱۹/۹ درصد می‌باشد و همچنین در همین سال رتبه استان در محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار ۲۱ بوده و سهم استان ۱/۳۱ می‌باشد.

بیش‌ترین سهم ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی در محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار به ترتیب مربوط به بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری (۲۴/۸ درصد)، املاک و مستغلات (۱۱/۵ درصد) عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالا (۱۳/۱۰ درصد)، و صنعت (۱۱/۵ درصد) بوده است.

همچنین سرانه محصول ناخالص داخلی استان در سال ۱۳۹۵ معادل ۱۰۴/۳ میلیون ریال بوده که نسبت به سال قبل دارای رشد افزایشی بوده است.

۲۳-۱- محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار و ارزش افزوده در بخش‌های عمده اقتصادی (میلیارد ریال)

شرح	۱۳۹۰	۱۳۹۳
(به قیمت جاری)		
کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	۱۰۶۵۱/۴	۳۱۳۰۵/۱
استخراج معدن	۳۹۳/۷	۴۶۳/۶
صنعت	۶۰۸۳/۴	۱۶۱۰۲/۲
تأمین، برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱۷۳۷/۹	۲۵۷۵/۵
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۴۲۰/۸	۸۳۷/۰
ساختمان	۶۵۵۴/۰	۸۹۴۵/۵
عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۰۱۵۳/۵	۲۰۶۷۴/۹
فعالیت‌های خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۶۸۲/۹	۱۶۰۰/۱
حمل و نقل، انبارداری و پست	۴۳۷۱/۷	۱۰۳۳۳/۸
اطلاعات و ارتباطات	۴۲۵/۷	۱۰۱۲/۲
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱۶۰۴/۵	۱۵۸۰/۶
املاک و مستغلات	۸۳۳۰/۰	۱۹۱۱۸/۷
فعالیت‌های حرفه‌ای علمی و فنی	۹۸۴/۶	۲۰۰۸/۶
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۱۲/۱	۵۱۳/۹
اداره‌ی امور عمومی و خدمات شهری	۵۷۱۹/۰	۸۹۶۶/۴
آموزش	۳۶۵۵/۶	۶۵۶۶/۸
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۵۰۸۴/۷	۱۳۰۰۹/۵
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۷۹۳/۵	۱۴۸۰/۴
جمع	۶۷۸۵۸/۹	۱۴۷۰۸۴/۷
خالص مالیات بر واردات	۳۶۵/۳	-۱۲۵/۶
مالیات بر واردات	۹۶۵/۲	۱۲۶۲/۹
یارانه بر واردات	۶۰۰/۰	۱۳۸۸/۵
محصول ناخالص داخلی (به قیمت بازار)	۶۸۲۲۴/۲	۱۴۶۹۵۹/۱
محصول ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت بازار)	۶۸۱۳۴/۷	۱۴۶۸۰۵/۱

۱-۲۳- محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار و ارزش افزوده در بخش های عمده اقتصادی^(۱) (دنباله) (میلیارد ریال)

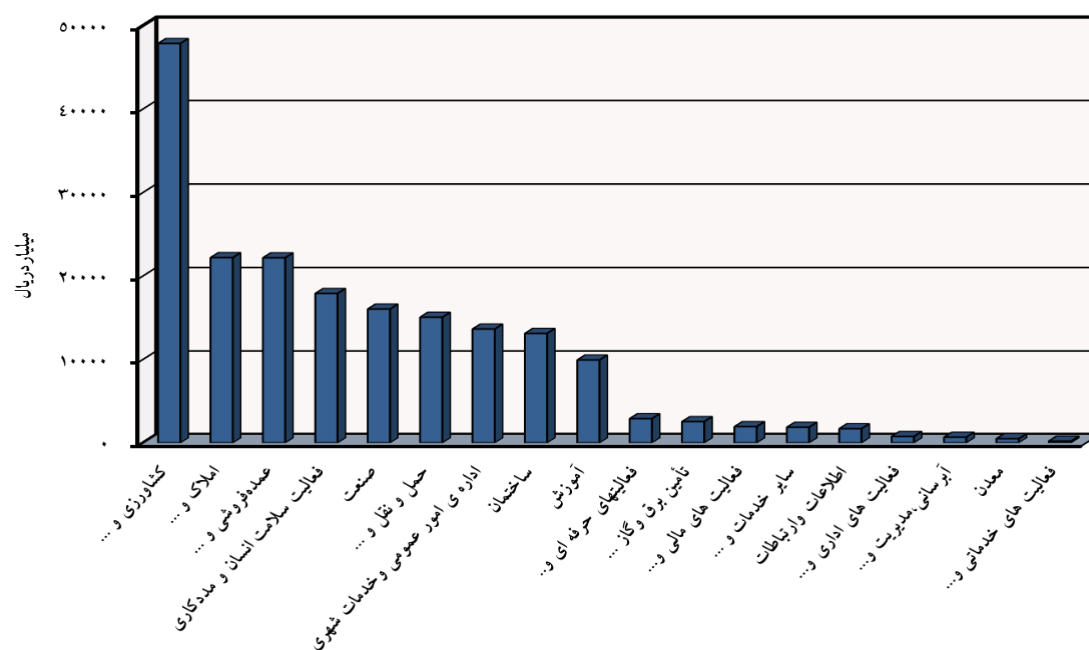
شرح	۱۳۹۴	۱۳۹۵
(به قیمت جاری)		
کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	۳۷۴۳۰/۵	۴۷۸۴۵/۴
استخراج معدن	۷۵۰/۰	۴۹۲/۹
صنعت	۱۴۹۶۴/۰	۱۶۰۲۴/۵
تأمین، برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۶۰۱/۲	۲۵۴۶/۰
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۹۶۹/۷	۶۷۸/۷
ساختمان	۷۰۳۴/۴	۱۳۱۰۵/۲
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۹۵۸۴/۳	۲۲۱۶۶/۲
فعالیتهای خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۸۶۷/۸	۲۰۲۰/۵
حمل و نقل، انبارداری و پست	۱۲۱۱۵/۰	۱۵۰۴۴/۹
اطلاعات و ارتباطات	۱۲۶۱/۱	۱۶۹۳/۹
فعالیتهای مالی و بیمه	۱۷۸۱/۳	۱۹۴۲/۹
املاک و مستغلات	۱۹۱۷۴/۱	۲۲۱۸۸/۱
فعالیتهای حرفه ای علمی و فنی	۲۵۲۰/۷	۲۸۹۵/۷
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۶۳۷/۰	۷۶۳/۴
اداره های امور عمومی و خدمات شهری	۱۰۹۰۶/۷	۱۳۶۳۱/۸
آموزش	۸۲۲۵/۱	۹۹۲۳/۳
فعالیتهای مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۱۷۱۶۹/۶	۱۷۸۹۷/۵
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۶۳۱/۷	۱۸۶۵/۳
جمع	۱۶۰۶۲۴/۱	۱۹۲۷۲۶/۴
خالص مالیات بر واردات	۷۶۴/۳	۲۲۵۸/۰
مالیات بر واردات	۱۷۴۸/۸	۲۸۲۴/۲
یارانه بر واردات	۹۸۴/۵	۵۶۶/۲
محصول ناخالص داخلی (به قیمت بازار)	۱۶۱۳۸۸/۴	۱۹۴۹۸۴/۴
محصول ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت بازار)	۱۶۱۲۳۰/۰	۱۹۴۸۱۳/۱

(۱) به مقدمه فصل رجوع شود.

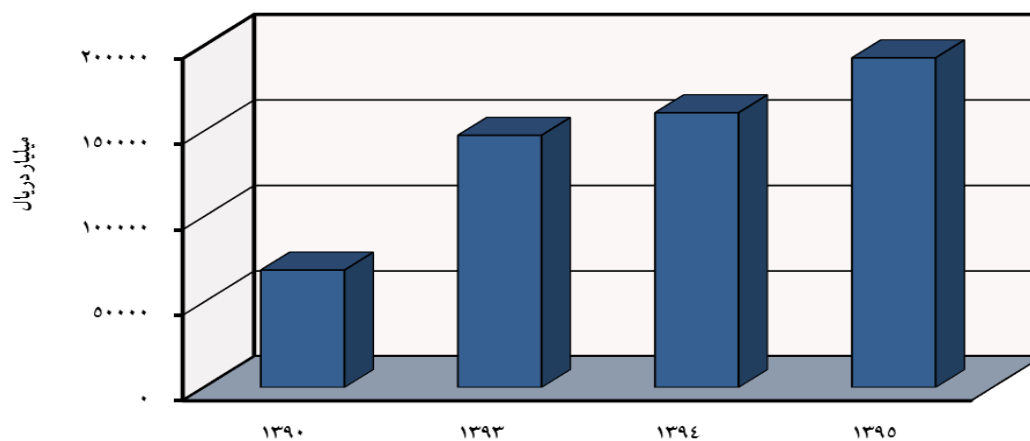
مأخذ- مرکز آمار ایران (ر.م).

- مرکز آمار ایران. دفتر حساب های اقتصادی.

نمودار ۱-۲۳- ارزش افزوده بخش‌های عمده‌ی اقتصادی : ۱۳۹۵

نمودار ۲-۲۳- ارزش افزوده بخش‌های عمده‌ی اقتصادی استان

منبع: جدول ۱-۲۳

۲-۲۳- ستانده بخش‌های عمده اقتصادی^(۱) (میلیارد ریال)

شرح	۱۳۹۰	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
(به قیمت‌های جاری)				
جمع	۱۲۷۷۰۳/۹	۲۷۲۷۶۴/۰	۲۹۴۸۷۱/۴	۳۴۰۳۸۱/۵
کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	۲۲۴۱۰/۳	۶۳۸۷۶/۰	۷۲۵۳۲/۸	۸۷۵۳۶/۵
استخراج معدن	۶۰۹/۱	۸۴۳/۱	۱۰۱۷/۹	۷۹۸/۳
صنعت	۳۱۲۴۵/۸	۷۱۰۷۰/۲	۷۶۳۸۱/۶	۷۳۰۴۲/۵
تأمین، برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۱۷۲/۶	۴۰۸۱/۰	۳۹۲۰/۵	۳۸۴۲/۱
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای	۶۶۱/۲	۱۲۵۵/۱	۱۴۴۳/۱	۱۲۲۶/۶
تصفیه				
ساختمان	۱۷۱۹۴/۷	۲۲۰۳۲/۲	۱۷۱۸۳/۰	۳۱۷۱۴/۵
عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و	۱۳۲۷۴/۷	۲۷۰۸۷/۳	۲۵۷۸۰/۹	۲۹۲۶۳/۱
کالاها				
فعالیت‌های خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۲۳۳/۷	۲۹۰۳/۱	۳۳۹۱/۸	۳۷۰۶/۸
حمل و نقل، انبارداری و پست	۶۳۰۳/۴	۱۴۲۴۱/۶	۱۶۶۲۱/۵	۲۰۵۰۲/۸
اطلاعات و ارتباطات	۶۴۳/۴	۱۵۱۵/۵	۱۹۱۹/۴	۲۴۸۱/۶
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۱۳۲/۷	۲۶۵۷/۸	۳۱۲۷/۶	۳۳۹۲/۶
املاک و مستغلات	۸۸۴۱/۴	۲۰۲۷۳/۲	۲۰۳۴۵/۲	۲۳۵۰۸/۹
فعالیت‌های حرفه‌ای علمی و فنی	۱۱۵۷/۹	۲۳۵۹/۵	۳۰۵۳/۳	۳۸۰۳/۲
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۳۷/۷	۱۲۵۹/۵	۱۴۴۴/۵	۱۶۳۴/۹
اداره‌ی امور عمومی و خدمات شهری	۷۵۶۱/۵	۱۱۳۴۳/۸	۱۳۷۸۹/۷	۱۷۴۵۵/۶
آموزش	۴۲۵۴/۹	۷۵۲۰/۷	۹۴۳۶/۵	۱۱۳۷۷/۵
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان اجتماعی	۶۱۵۳/۵	۱۶۱۰۲/۵	۲۰۸۷۸/۱	۲۲۰۷۶/۸
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۷۹/۶	۲۳۴۲/۰	۲۶۰۴/۰	۳۰۱۷/۱

(۱) به مقدمه فصل رجوع شود.

مأخذ- مرکز آمار ایران (ر.م).

- مرکز آمار ایران. دفتر حساب‌های اقتصادی.

۲۳-۳- مصرف واسطه بخش‌های عمده اقتصادی		(میلیارد ریال)
شرح	۱۳۹۰	۱۳۹۳
(به قیمت‌های جاری)		
جمع.....	۵۹۸۴۴/۹	۱۲۵۶۷۹/۳
کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری.....	۱۱۷۵۸/۹	۳۲۵۷۰/۸
استخراج معدن.....	۲۱۵/۴	۳۷۹/۴
صنعت.....	۲۵۱۶۲/۳	۵۴۹۶۸/۱
تأمین، برق، گاز، بخار و تهویه هوا.....	۴۳۴/۸	۱۵۰۵/۵
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه.....	۲۴۰/۴	۴۱۸/۰
ساختمان.....	۱۰۶۴۰/۷	۱۳۰۸۶/۷
عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها.....	۳۱۲۱/۲	۶۴۱۲/۴
فعالیت‌های خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا.....	۵۵۰/۷	۱۳۰۳/۰
حمل و نقل، انبارداری و پست.....	۱۹۳۱/۸	۳۹۱۷/۹
اطلاعات و ارتباطات.....	۲۱۷/۷	۵۰۳/۳
فعالیت‌های مالی و بیمه.....	۵۲۸/۲	۱۰۷۷/۱
املاک و مستغلات.....	۵۱۱/۴	۱۱۵۴/۵
فعالیت‌های حرفه‌ای علمی و فنی.....	۱۷۳/۳	۳۵۰/۹
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی.....	۳۶۱/۶	۷۴۵/۶
اداره‌ی امور عمومی و خدمات شهری.....	۱۸۴۲/۵	۲۳۷۷/۴
آموزش.....	۵۹۹/۳	۹۵۳/۹
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان اجتماعی.....	۱۰۶۸/۸	۳۰۹۳/۰
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی.....	۴۸۶/۱	۸۶۱/۷

۳-۲۳- مصرف واسطه بخش های عمده اقتصادی (دنباله)^(۱) (میلیارد ریال)

شرح	۱۳۹۴	۱۳۹۵
(به قیمت های جاری)		
جمع.....	۱۳۴۲۴۷/۳	۱۴۷۶۵۵/۱
کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	۳۵۱۰۲/۳	۳۹۶۹۱/۱
استخراج معدن	۲۶۷/۹	۳۰۵/۴
صنعت	۶۱۴۱۷/۶	۵۷۰۱۸/۰
تأمین، برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱۳۱۹/۳	۱۲۹۶/۱
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۷۳/۴	۵۴۷/۹
ساختمان	۱۰۱۴۸/۶	۱۸۶۰۹/۳
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۶۱۹۶/۶	۷۰۹۶/۹
فعالیت های خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۵۲۴/۰	۱۶۸۶/۲
حمل و نقل، انبارداری و پست	۴۵۰۶/۵	۵۴۵۷/۹
اطلاعات و ارتباطات	۶۵۸/۳	۷۸۷/۷
فعالیت های مالی و بیمه	۱۳۴۶/۳	۱۴۴۹/۷
املاک و مستغلات	۱۱۷۱/۱	۱۳۲۰/۸
فعالیت های حرفه ای علمی و فنی	۵۳۲/۶	۹۰۷/۵
فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۸۰۷/۵	۸۷۱/۵
اداره ی امور عمومی و خدمات شهری	۲۸۸۳/۰	۳۸۲۳/۸
آموزش	۱۲۱۱/۴	۱۴۵۴/۲
فعالیت های مربوط به سلامت انسان اجتماعی	۳۷۰۸/۵	۴۱۷۹/۳
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۹۷۲/۲	۱۱۵۱/۸

(۱) به مقدمه فصل رجوع شود.

مأخذ- مرکز آمار ایران (ر.م).

- مرکز آمار ایران. دفتر حساب های اقتصادی.